

Revisjonskvalitet – Er kontrollutvalgene gode bestillere?

FKTs sekretariatskonferanse – 26. mars 2019

Temaer som drøftes

- Hvorfor er revisjonskvalitet en aktuell problemstilling?
 - Revisjonskvalitet drøftes her kun knyttet til revisjon av årsregnskap
 - Forvaltningsrevisjon, selskapskontroll, undersøkelser etc. dekkes IKKE
- Hva sier nyere forskning om hva som påvirker revisjonskvaliteten?
 - Ulike definisjoner av revisjonskvalitet
 - Ulike drivere av tilbud og etterspørsel etter revisjonskvalitet
- Hvilke forskjeller eksisterer mellom revisjon i privat og offentlig sektor?
 - Tilbud, etterspørsel, regulatoriske inngrep, utdanning m.m.
- Hvilke tanker har bestillere i kommunal sektor om revisjonskvalitet?
 - Vurdering av revisjonskvalitet i forbindelse med konkurranseutsetting

Egen bakgrunn

- Hvorfor bryr jeg meg om revisjon?
 - 12 år i privat revisjon – Norge (Hammerfest, Bærum, Oslo) og USA (Silicon Valley)
 - Teknologiselskaper og mange andre typer virksomheter
 - 7 ½ år i revisortilsyn – Norge + nordisk, europeisk og globalt samarbeid
 - Fokus – revisjonskvalitet og den rettslige standarden «god revisjonsskikk»
 - 5 år i kommunal revisjon – Nordland FK + oppdragskontrollør revisjon 6 kommuner
 - Hvem bryr seg om kommunale regnskaper er riktige eller ikke?
 - For de spesielt interesserte: <https://www.youtube.com/watch?v=Z5oH3c3ROD4>

Revisjonskvalitet i privat sektor

- Regnskapsskandaler
 - USA
 - Europa
 - Norge
- Hvor var revisor?
 - Var det regnskapsregelverket som sviktet?
 - Var det revisjonsstandardene som sviktet?
 - Var det revisorene som sviktet?
 - I så fall hvorfor?

USA

ENRON – 2. desember 2001: Søkte konkursbeskyttelse

- Investorer tapte milliarder av dollar
- Arbeidstakere tapte 2 mrd. dollar i pensjoner
- 5000 mistet jobben

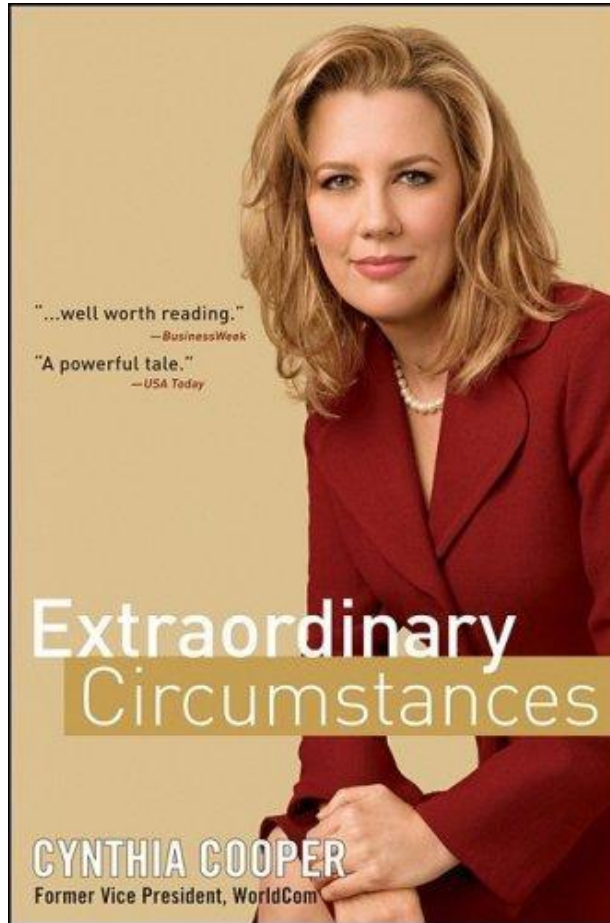
Rask respons fra amerikanske myndigheter

- Første halvdel av juli 2002: Myndighetene vurderer lovforslag

WORLDCOM – 15. juli 2002: Offentliggjorde feil i kontantstrøm på USD 3,8 mrd.

- Tidligere medlem av kongressen, Michael Oxley:
 - *”WorldCom changed everything... It was four times larger than Enron. Everyone was already exhausted by Enron. Then WorldCom took everyone’s breath away. It was just amazing.”*

Tips til spennende lesning om revisjon

- Kanskje den viktigste personen i moderne revisjonshistorie.
- Hvis det ikke var for henne, hadde neppe Sarbanes Oxley Act blitt vedtatt.
- SOX ble vedtatt 25. juli, 2002 og gjelder
 - Alle selskaper med verdipapirer notert på amerikansk børs
 - Alle revisjonsselskaper som reviderer børsnoterte selskaper
 - Fokus: Intern kontroll
- <https://www.c-span.org/video/?201829-1/extraordinary-circumstances>

Europa og Norge

- Europa

- Store revisjonsfirmaer betaler for finansskandaler (The Wall Steet Journal jan. 2007)
- Deloitte & Touche SpA (Italia) betalte \$ 149 mill. i forbindelse med rettssak mot tidligere revisjonsklient Parmalat SpA (kollaps i des. 2003)
 - Europas største "corporate fraud"

- Norge

- Finance Credit
- Sponsor Service
- Fast Search and Transfer
- Unison Forsikring
- Johs Lunde
- **Troms Kraft**

Revisjonskvalitet i kommunal sektor

- Observasjoner etter gjennomgang av 15 kommuneregnskaper for 2017 (8FK,7K)
 - Fem hadde avvik fra de forskriftspålagte regnskapsskjemaene
 - Fem hadde differanser i økonomiske sammenhenger
 - To hadde «interessante» rettinger av feil i tidligere års regnskap
 - Fem hadde feil i avslutningen av investeringsregnskapet
 - Feil i noter:
 - Note om avstemming av arbeidskapital – differanser er ikke forklart nærmere
 - Note om anleggsmidler – veg er avskrevet over 50 år mens forskriften angir maksimalt 40 år
 - Note for avstemming av kapitalkonto – gjennomført på feil måte og med feil tall

«Tilleggsutfordring» i kommunal sektor

- Artikkel om kommuneregnskapets måling av kommunal økonomisk bærekraft (KØB)
 - Fem identifiserte trusler mot KØB drøftes:
 - Begreper og konseptuelle løsninger
 - Valgfrihet
 - Fortolkningsutfordringer
 - Lite formaliserte konsekvenser av manglende etterlevelse
 - Det uttalt hensynet til lokaldemokratiet
- Revisor skal i revisjonsberetningen bekrefte at *«årsregnskapet i det alt vesentlige gir en dekkende fremstilling av kommunens finansielle stilling»*
 - Regnskapslovgivningen har strenge krav til forsvarlig egenkapital. Det er ikke krav til egenkapitalen i en kommune fordi den sier lite om den finansielle stillingen og en kommune ikke kan gå konkurs
 - Ingen kommuneregnskaper gir reelt sett en dekkende fremstilling av kommunens finansielle stilling

Revisjonskvalitet og bestillerkompetanse

Hvordan vurderer innkjøpere i kommunal sektor
kvaliteten på revisjonen som tilbys og leveres?

Brynjar Gilberg – Universitetslektor II, statsaut. revisor, siv. øk.
Kjersti Granås Bardal – Seniorforsker og forskningsleder, PhD

Revisjonskvalitet – trend og utfordring

- Trend
 - Artikkelen tar for seg den økte reguleringen av ekstern revisjon både internasjonalt og nasjonalt med bakgrunn i myndighetenes ønske om å heve revisjonskvaliteten
- Utfordring
 - Viktige deler av reguleringsvirkemidlene som er innført omfatter ikke revisjon i kommunal sektor, kun revisjon av private virksomheter
 - Eksempel:
 - Kommunale revisjonsselskaper er underlagt kvalitetskontroll fra Norges Kommunerevisorforbund (NKRF), mens private revisjonsselskaper som leverer regnskapsrevisjonstjenester til kommunal sektor er underlagt kvalitetskontroll fra Den norske Revisorforening (DnR), eventuelt NKRF dersom selskapet er medlem i NKRF.

Forskningsspørsmål

- Hvordan vurderer kontrollutvalgssekretærer i kommunal sektor kvaliteten på revisjonen som tilbys og leveres ved konkurranseutsetting av revisjonstjenesten?
- Hvordan vektlegges pris i forhold til kvalitet på revisjon ved valg av leverandør av revisjon?
- Hvordan vurderer kontrollutvalgssekretærer sin egen kompetanse til å vurdere kvaliteten på revisjonen som tilbys og leveres?

Metode

- Analyse av konkurransegrunnlag og tildelingsbrev fra syv av de kontrollutvalgssekretariater som foretar bestilling og innkjøp av revisjon i ulike kommuner
 - De syv kontrollutvalgssekretariatene utfører arbeid for til sammen 29 (50 %) av kommunene i Norge som har konkurranseutsatt regnskapsrevisjon
- Intervju med kontrollutvalgssekretærene ved fem av sekretariatene
- Intervju med ledelsen i revisjonsselskapene EY og PwC om hvorfor de så langt har valgt å stå utenfor det kommunale revisjonsmarkedet

Definisjon av god revisjonskvalitet

- Ulike syn på hva som er god revisjonskvalitet og hvordan det skal måles (Knechel m.fl. 2012)
 - Brukere av de finansielle rapportene vil kanskje mene at høy revisjonskvalitet betyr fravær av vesentlig feilinformasjon
 - Revisjonsselskapene vil kanskje måle revisjonskvalitet i forhold til hvor godt den kan forsvares ved inspeksjon eller rettstvister
 - Regulerende myndigheter vil ha fokus på etterlevelse av revisjonsstandarder
 - Samfunnet kanskje vil vurdere høy revisjonskvalitet som noe som hjelper til å unngå økonomiske problemer for bedrifter eller markedet
 - «*Audit quality is the market-assessed joint probability that a given auditor will both (a) discover a breach in the client's accounting system and (b) report the breach.*» (DeAngelo, 1981)
- Med utgangspunkt i revisorlovens krav, kan høy revisjonskvalitet sies å foreligge når
 - Revisor har innhentet relevante og pålitelige revisjonsbevis som er tilstrekkelige til å kunne underbygge og etterprøve revisors konklusjoner

Driverere for høy revisjonskvalitet

1. Revisjon er økonomisk motivert, slik at insentiver har betydning
2. Produktet etter en revisjon er en rapport, og det er ikke mulig å vite hva restrisikoen er eller hva oppnådd forsikringsnivå i virkeligheten er
3. Hver klient er unik og dermed er hvert enkelt revisjonsoppdrag unikt
4. Revisjon er en systematisk aktivitet slik at selve revisjonsprosessen har betydning for revisjonskvaliteten
5. Den ultimate verdien av revisjon er knyttet til revisors ekspertise og profesjonelle vurdering

Revisjonen mål er velfungerende markeder

- Øker tilliten til at virksomhetenes finansielle rapporter gir et troverdig bilde av økonomisk stilling
- Reduserer informasjonsrisikoen som igjen forbedrer effektiviteten i ressursallokeringen

- Kilder: (Knechel, 2016; Knechel et. al., 2012), (M. DeFond & Zhang, 2014), (M. DeFond, 2010)

Hva driver etterspørselen etter kvalitet?

- Ifølge prinsipal-agent teori vil reduksjon av agentkostnader være et motiv for eiere og kreditorer av virksomheter til å etterspørre høy revisjonskvalitet (Jensen & Meckling, 1976)
- Dersom bestilling og innkjøp av revisjon skjer av ledelsen uten innvirkning fra eiere og kreditorer, kan ledelsen velge å ikke etterspørre høy revisjonskvalitet
- Både privat og kommunal virksomhet vil som regel ha et ønske om å betale lavest mulig pris for revisjonen

Hva driver tilbudet av kvalitet?

- Begrepet «engasjementsrisiko» brukes for å beskrive revisors eksponering for risiko for tap forbundet med rettstvister, tap av omdømme og/eller sanksjoner og bøter etter intervensjon fra regulerende myndigheter (M. DeFond & Zhang, 2014)
 - En strategi for å redusere engasjementsrisiko er å levere revisjon av høy kvalitet
- Ønsket om profittmaksimering og hard priskonkurransen kan gi insentiv til å bruke minst mulig ressurser på revisjonen (Jensen & Meckling, 1976)
 - Dersom revisjonsselskapene vet at klienten ikke har kompetanse til å vurdere kvaliteten på revisjonstjenesten som leveres, kan det gi selskapet insentiv til å levere lavere revisjonskvalitet pga. informasjonsasymmetri
- Revisorkompetanse referer til revisors evne til å levere revisjon av høy kvalitet og inkluderer opplæring, ferdigheter, erfaring og ekspertise (M. DeFond & Zhang, 2014)
 - Bransjespesialisering og geografisk lokalisering nært kunden er faktorer som i litteraturen har vist seg å kunne øke kvaliteten på revisjon som tilbys

Bransjestruktur, markedsforhold og teknologisk utvikling

- Bransjestruktur
 - Kan ha effekt på både produkt, kvalitet og pris (Carlton & Perloff, 2015; Francis, 2011)
- Markedsforhold
 - Høyere konkurranse i revisjonsmarkedet gir lavere kvalitet (Kallapur m.fl., 2010, Tagesson m.fl., 2015)
- Teknologisk utvikling
 - Bruken av digitale verktøy både i virksomhetene som revideres og i revisjonsselskapene har økt betraktelig de siste tiårene i takt med den teknologiske utviklingen
 - Dette gir muligheter for økt revisjonskvalitet, men det stiller samtidig krav til at revisor har nødvendig kompetanse til å kunne vurdere resultatene fra analysene samt å kunne å avdekke risiko forbundet med de nye systemene (Earley, 2015)

Virkemidler som kan påvirke kvaliteten

- Reguleringen av revisjonsmarkedene kan sies å være en ikke-markedsbasert mekanisme med intensjon om å forbedre revisjonskvaliteten ved å endre revisors og klientenes insentiver og kompetanse (DeFond og Zhang (2014))
- Myndighetenes kontroll med og håndhevelse av revisjonsregelverket vil også ha betydning for revisjonskvaliteten. Forskning har vist at uavhengig tilsyn har hatt positiv effekt på revisjonskvaliteten som tilbys (Carcello, Hollingsworth, & Mastrolia, 2011; Church & Shefchik, 2011; Gunny & Zhang, 2013; Löhlein, 2016)
- Uavhengige tilsyn kan øke revisjonskvaliteten (Krishnan, Krishnan, & Song, 2016)
 - Direkte gjennom utbedringer som gjøres som svar på feil/mangler avdekket
 - Indirekte ved at revisjonsselskapene gjør forbedringer fordi de vet at de vil bli inspisert

Bransjestruktur, markedsforhold og teknologisk utvikling

Forskjeller i privat og kommunal sektor

Drivere av etterspørsel etter revisjonskvalitet

- Det er to ulike regulatoriske rammeverk for henholdsvis privat og kommunal revisjon
 - Krav til autorisasjon og revisornummer fra Finanstilsynet og etterlevelse av særlige konsesjonsvilkår
 - Et privat revisjonsselskap kan revidere en kommune, et kommunalt revisjonsselskap kan ikke revidere et privat selskap
 - «God revisjonsskikk» er regulert i revisorloven og forvaltes av Finanstilsynet, mens «god kommunal revisjonsskikk» er regulert i kommuneloven og forvaltes av den kommunale revisjonsprofesjonen
 - Privat revisjon er underlagt uavhengig tilsyn av Finanstilsynet, mens kommunal revisjon er underlagt privat kvalitetskontroll av bransjeorganisasjonene
 - Finanstilsynet kan tilbakekalle godkjenning som registrert eller statsautorisert revisor, mens tilsvarende sanksjoner ikke gjelder for dem som reviderer kommunal sektor

Forskjeller i privat og kommunal sektor

Drivere av etterspørsel etter revisjonskvalitet, forts.

- Likt krav til utdanning, men utdanningen er tilpasset regnskapsrevisjon i privat sektor
 - Utdanningen omfatter selskapslovgivning, regnskapsloven, god regnskapsskikk, IFRS, revisorloven og god revisjonsskikk, men ikke kommunalrett, kommunal regnskapslovgivning, god kommunal regnskapsskikk, kommunelovens revisjonsbestemmelser og god kommunal revisjonsskikk
- Regelverket for offentlige anskaffelser omfatter revisjon i kommunal sektor
 - Bidrar til at pris, som det eneste objektive kriteriet, normalt vil være det avgjørende kriteriet ved valg av revisor. Dette bekreftes av Tagesson (2015) – 72 % av kommunene i Sverige velger laveste pris.
 - Det er kjent at det også innenfor privat revisjon er et betydelig prispress, men det offentlige anskaffelsesregelverket kan bidra til å forsterke prispresset ytterligere
- Samlet sett representerer de regulatoriske rammebetingelser færre og svakere insentiver til å etterspørre høy revisjonskvalitet i kommunal sektor enn i privat sektor

Forskjeller i privat og kommunal sektor

Drivere av tilbud av revisjonskvalitet

- Det eksisterer informasjonsasymmetri mellom bestiller og revisor
 - Dersom revisjonsselskapene vet at klienten har begrenset kompetanse til å vurdere kvaliteten på revisjonstjenesten som leveres, kan selskapene ha insentiv til å levere revisjon av lav kvalitet
 - Det at kommuner ikke kan gå konkurs samt at de regulatoriske rammevilkårene for kommunal revisjon er mindre omfattende, kan forsterke dette ytterligere
- Dette innebærer at revisors engasjementsrisiko er vesentlig lavere for kommunal revisjon enn privat revisjon, noe som reduserer insentivene for å levere revisjon av høy kvalitet

Forskjeller i privat og kommunal sektor

Institusjonelle rammer for revisjon av kommunal virksomhet

- Konsekvenser av EUs revisjonsdirektiv
 - Børsforskriften krever at alle utstedere med omsettelige verdipapirer notert på regulert marked skal ha et revisjonsutvalg eller et tilsvarende organ
 - Kommuner og fylkeskommuner som har omsettelige verdipapirer notert på regulert marked er imidlertid unntatt. De er av allmenn interesse, men faller utenfor definisjonen av foretak av allmenn interesse fordi de ikke er foretak
 - Allmennaksjeloven og finansforetaksloven spesifiserer revisjonsutvalgets oppgaver og ansvar
 - Lovene stiller videre krav til revisjonsutvalgets kompetanse, herunder at minst ett av medlemmene i revisjonsutvalget skal være uavhengig av virksomheten og ha kvalifikasjoner innen regnskap eller revisjon. Det er ikke tilsvarende detaljerte krav til kontrollutvalg eller kontrollutvalgssekretariater

Hva fant vi?

- Kontrollutvalgssekretariatenes vurdering av revisjonskvalitet
- Kontrollutvalgssekretariatenes vektlegging av pris i forhold til kvalitet ved vurdering av tilbud
- EY og PwCs begrunnelse for hvorfor de så langt har valgt å ikke tilby revisjonstjenester til kommunal sektor
- Kontrollutvalgssekretariatenes vurdering av egen bestillerkompetanse

Vurdering av revisjonskvalitet

- Kontrollutvalgssekretariatene synes i stor grad å legge til grunn at revisors formelle kompetanse og de formelle krav til regnskapsrevisjonen sikrer en betryggende revisjon
- Det synes å være enighet blant kontrollutvalgssekretariatene om at kommunal revisjon burde vært underlagt uavhengig tilsyn. De mener det ville
 - Styrket kontrollutvalgenes evne til å ivareta sitt ansvar for å påse at regnskapene blir revidert på en betryggende måte, samt
 - Bidratt til en klargjøring av innholdet i god kommunal revisjonsskikk og et sterkere insentiv for å levere høy kvalitet på revisjonen
- Vår vurdering:
 - Strengere regulatoriske krav til kontrollutvalg/sekretariater og uavhengig revisortilsyn, ville kunne redusert informasjonsasymmetrien mellom revisor og revisjonsklient og derigjennom gitt kontrollutvalgssekretariatene bedre forutsetninger for å etterspørre og vurdere revisjonskvalitet

Vektlegging av pris i forhold til kvalitet ved vurdering av tilbud

- Data samlet inn viser at ulike varianter velges når det skal vektes mellom pris og kvalitet
 - Pris ser ut til å vektes mellom 40 % og 60 %, men også eksempler på pris ned i 30 % og opp i 80 %
 - Andre tildelingskriterier er ofte kvalitet på løsningsforslag og kompetanse på tilbudt personell
 - Det ser ut til å være vanlig å sette karakter fra 1-10 på de ulike kriteriene der 10 er beste score
 - Hvert kriterium vektes og hvert tilbud får en totalscore der tilbyder med beste totalscore får oppdraget
 - En respondent beskrev en prosess hvor forvaltningsrevisjon og regnskapsrevisjon ble bestilt samtidig og hvor tilbyderne ble bedt om å lage tre ulike scenarier med hensyn til tidsforbruk på forvaltningsrevisjon, mens regnskapsrevisjonen hadde en årlig fast pris. De tre scenariene ble så multiplisert med en sannsynlighetsprosent og deretter summert for å finne totalprisen for tilbudet. Hensikten med denne fremgangsmåten var ifølge respondenten å redusere forekomsten av taktisk prising.

Vektlegging av pris i forhold til kvalitet ved vurdering av tilbud, forts.

- En mente det er enklere å vurdere kvalitet på forvaltningsrevisjon enn regnskapsrevisjon
 - Her ble ble forvaltningsrevisjon og regnskapsrevisjon bestilt samtidig og førstnevnte ble vektlagt 40 % og sistnevnte 30 %. Til sammen ble pris vektet 70 % i dette tilfellet. Samarbeidsformer og service overfor oppdragsgiver ble vektet 20 % og metodikk og vesentlighetsgrenser vektet 10 %.
- Et konkurransegrunnlag viste at bare kompetanse og erfaring hos teamet for regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon ble vektlagt i tillegg til pris.
 - Her må det antas at kontrollutvalget anså god formell kompetanse og erfaring hos revisjonsteamene som en garantist for kvalitet på tjenestene som ble levert.
- En indikerte at det kan være vanskelig å skille tilbyderne på kvalitet når det er flere private revisjonsfirmaer med forholdsvis samme erfaring og bakgrunn som gir tilbud
 - I en tildelingsrapport med fire revisjonsselskap, var vurderingen at tilbudene var gjennomarbeidet og at revisjonsteamenes kompetanse og erfaring var god. Tilbudet med lavest pris ble valgt.

Vektlegging av pris i forhold til kvalitet ved vurdering av tilbud, forts.

- Data fra intervjuene og dokumentanalysen ga generelt lite informasjon om hvordan kvalitet måles når den skal vektlegges i forhold til pris
 - I et av konkurransegrunnlagene stod det at evalueringen av kvalitet på løsningsforslaget ble gjort skjønnsmessig, men ikke hva dette innebar
 - Det stod indirekte at det at tilbudet var gjennomarbeidet og spisset i forhold til oppdraget, ble vurdert som en kvalitetsindikator
 - Det stod i et annet konkurransegrunnlag at tilbyderne skulle gi en beskrivelse av regnskapsrevisjonen, men ikke hvilke kriterier denne beskrivelsen ville bli vurdert utfra
- En av de forespurte kontrollutvalgssekretærene oppsummerte spørsmålet slik:
 - *«Da verken sekretariatet eller kontrollutvalget har kapasitet eller kompetanse til å gjennomgå revisors løpende arbeid, så er det nærliggende å vektlegge pris som tildelingskriterium.»*

Hvorfor EY og PwC ikke er tilbydere

- EYs svar var at de i utgangspunktet ønsket å tilby sine revisjonstjenester til kommuner og fylkeskommuner og derfor deltok i et par anbudsrunder for noen år tilbake.
 - EYs inntrykk var at det var forventet et lite omfang av regnskapsrevisjon, at kriteriet for valg av revisor primært var pris, og at det var lagt mindre vekt på andre forhold. EYs vurdering er at prisene det opereres med er så lave at det ikke er mulig å utføre en forsvarlig revisjon i samsvar med revisjonsstandardene (ISA). Inntil videre vil EY derfor ikke tilby regnskapsrevisjon i kommunal sektor, med mindre endringer i innkjøpsprosessen gjør at kvalitet blir vektlagt i den grad at revisjonshonorarene muliggjør en revisjonsutførelse i samsvar med revisjonsstandardene
- PwCs svar var at de hadde vurdert å gi tilbud på regnskapsrevisjon til kommuner og fylkeskommuner flere ganger, men at de hadde valgt å ikke levere tilbud foreløpig.
 - PwCs inntrykk er at konkurransen i stor grad er basert på pris og lite annet. Lave timepriser gjør at PwC har konkludert med at det er lite tiltalende økonomisk sett å levere tilbud på regnskapsrevisjon. Inntil videre er det lite sannsynlig at PwC vil levere tilbud på regnskapsrevisjonstjenester til kommuner og fylkeskommuner, med mindre det skjer endringer i innkjøpsprosessen som gjør at andre kriterier enn pris blir vektlagt i større grad

Vektlegging av pris i forhold til kvalitet

Vår vurdering:

- Resultatene viser at kontrollutvalgssekretariatene har mulighet til å etterspørre høy revisjonskvalitet ved å vekte kvalitet høyt i forhold til pris når tilbud hentes inn
- Noen av kontrollutvalgssekretariatene ser også ut til å vektlegge kvalitet høyere enn pris når man ser på oppgitt prosentvis vekting. Det ser allikevel ut til at det kan være noe uklart hvordan kvalitet skal måles i forhold til pris. En grunn til dette er at revisjonskvalitet er vanskelig å måle og krever spesialkompetanse som det ikke er å vente at alle kontrollutvalg besitter, samt at det er informasjonsasymmetri mellom revisjonsselskap og oppdragsgiver
- Svarene fra EY og PwC kan indikere at revisjonshonorarene som tilbys ved konkurranseutsetting er så lave at det kan få konsekvenser for revisjonskvaliteten

Vurdering av egen bestillerkompetanse

- Flertallet av respondentene mente at kontrollutvalget og/eller sekretariatet burde ha bestillerkompetanse til å kunne vurdere kvaliteten på revisjon som ble tilbudt
- Det ble nevnt at et alternativ kan være å kjøpe denne tjenesten dersom kompetansen ikke er tilstrekkelig i kontrollutvalget eller sekretariatet
- Noen oppga å tidligere ha jobbet som revisorer og mente derfor at de hadde kunnskap til å kunne vurdere kvaliteten på arbeidet som ble utført og levert
- En av respondentene påpekte at annen formell kompetanse og erfaring som samfunnsfaglig og helsefaglig utdanning, rådmannserfaring, politiske verv eller eventuelt andre stillinger i privat og kommunal sektor, kunne være gode alternativ
- De fleste respondentene svarte at de hadde tilgang på kurs gjennom NKRF og FKT

Vurdering av egen bestillerkompetanse, forts.

- En vurderte at behovet for kunnskapsoppdatering ikke var presserende foreløpig
- En annen pekte på at det ble forutsatt at sekretariatets ansatte hadde eller tilegnet seg den nødvendige kompetansen for å kunne foreta optimale bestillinger
- Det ble også nevnt at kontrollutvalgssekretariatet etter hvert gjerne opparbeidet seg god bestillerkompetanse gjennom praktisk arbeid
- Oppsummert er inntrykket at de fleste kontrollutvalgssekretærene som ble intervjuet, opplevde at de hadde den kompetansen som trengs for å kunne vurdere kvaliteten på revisjon. De oppga også å ha tilgang på nødvendige kurs for å kunne oppdatere denne kunnskapen. Det virket imidlertid ikke som det eksisterte noen rutiner i forhold til hvilke kurs som burde gjennomføres og hvor ofte

Vurdering av egen bestillerkompetanse, forts.

- Våre vurderinger:
 - God kompetanse til å kunne vurdere kvalitet på revisjon vil være med å øke etterspørselen etter høy revisjonskvalitet
 - Økt kompetanse vil kunne redusere noe av informasjonsasymmetrien i forholdet mellom bestiller og revisor og dermed gjøre det vanskeligere for revisor å «skjule» dårlig arbeid
 - En utfordring er at det ikke er noen krav til utdanning i god kommunal regnskapsskikk som revisor skal revidere og at det ikke fins en klar definering av hva god kommunal regnskapsskikk er. Det gjør at det å ha revidert private selskap ikke nødvendigvis gir den nødvendige kompetansen til å kunne vurdere kvalitet på kommunal revisjon på en optimal måte
 - Uklarheten rundt hva som er god kommunal revisjonsskikk gjør det tilsvarende vanskelig å måle hva god revisjon av kommunal virksomhet er. Når på toppen av det hele revisjonskvalitet i seg selv er noe som det kan være vanskelig å måle, forstår vi at det å skulle vurdere kvaliteten på kommunal regnskapsrevisjon kan være utfordrende, noe som også endel av respondentene har gitt uttrykk for

Konklusjon

- Dataene viser at kontrollutvalgssekretariatenes vurdering av revisjonskvalitet er begrenset til en vurdering av formelle kvalifikasjoner og revisors rapportering, og i liten grad omfatter selve revisjonsutførelsen
- Kontrollutvalgene har mulighet til å øke etterspørselen etter revisjonskvalitet ved å vekte kvalitet høyt i forhold til pris når tilbud hentes inn, men det kan være noe uklart hvordan kvalitet skal måles i forhold til pris. Det kan skyldes at revisjonskvalitet kan være vanskelig å måle og informasjonsasymmetri mellom revisjonsselskap og oppdragsgiver

Konklusjon

- Tre forhold gjør vurdering av revisjonskvalitet i kommunal sektor utfordrende:
 - Revisjonskvalitet er i seg selv vanskelig å måle
 - Det er ingen uavhengig instans som definerer og håndhever god kommunal revisjonsskikk
 - Det er ingen formelle krav til utdanning i kommunalt regelverk og god kommunal regnskapsskikk
 - Respondentene mente de hadde tilstrekkelig kompetanse, men ga samtidig uttrykk for at det kunne være vanskelig å skille kvaliteten på de ulike tilbudene fra hverandre
- Forslag til videre studier
 - Undersøke kommunale regnskap i dybden og sammenholde med revisjonsberetningene og se i hvilken grad revisjonsberetningene har fanget opp uregelmessigheter og påpekt disse (jf. slide nr. 7 foran)
 - Undersøke hvordan vurderingen av kvalitet foregår i praksis og i hvilken grad sekretariatene er i stand til å velge et tilbud som antas å ha høyere kvalitet dersom det er et annet som er billigere.

Revisjonskvalitet i kommunal sektor

Er kontrollutvalgene gode bestillere?